

I bemærkningerne til bestemmelsen er det forudsat, at der ikke vil være tale om ekspropriation i forhold til elvirksomhederne eller deres ejere, hvis opfyldelse af ejervilkåret i stk. 2 alene betyder, at der overføres ejerandele inden for samme ejerkreds, uden at det indbyrdes forhold mellem ejerne samtidig forrykkes (herunder i form af ændret stemmefordeling).

Justitsministeriet antager – som det fremgår af punkt 5.3.2 i notatet af 28. april 1999 – at forudsætningen er rigtig.

2. Særligt med hensyn til det forhold, at bestemmelsen i § 97, stk. 2, lægger vægt på ejerstrukturen ved lovforslagets fremsættelse, anføres i notatet følgende (side 31 f):

»Den omstændighed, at bestemmelsen i lovudkastets § 97, stk. 2, lægger vægt på ejerstrukturen ved *lovforslagets fremsættelse*, kan efter Justitsministeriets opfattelse ikke antages i sig selv at indebære, at der skal dispensereres efter § 97, stk. 3, for at undgå ekspropriation.

Justitsministeriet lægger herved navnlig vægt på, at virkningstidspunktet efter det oplyste er fastsat for at modvirke, at eksisterende distributionselskaber – f.eks. ved at ændre ejerkredsen inden lovens ikrafttræden – kan komme uden om bestemmelsens krav om ejerstruktur som vilkår for bevilling til elforsyningsvirksomhed efter den nye lov. I så fald ville det ikke være muligt fuldt ud at opfylde formålet med lovudkastets § 97, stk. 2. ....

Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at de eksisterende virksomheder efter det oplyste – via deres brancheorganisation m.v. – må antages at være bekendt med, at der i forslaget til en ny elforsyningslov bl.a. vil indgå krav om en bestemt ejerstruktur som vilkår for fremtidig bevilling efter den nye lov. Se hertil det, som Henrik Zahle har anført i punkt 4.3.2 ovenfor.«

Henvisningen sigter til følgende bemærkning hos Henrik Zahle, Dansk Forfatningsret 3 (2. udg. 1997), side 184:

»Advarsel

På linje med forbehold om tilbagekald eller ændring kan nævnes, at det i forbindelse med erhvervsretlige tilladelser forekommer, at myndighederne henleder de private opmærksomhed på, at gældende vilkår kan ændres, og dette moment tillægges betydning ved bedømmelsen af, hvilke indgreb de private senere må tåle, jf. Ufr 1982 109 H...«

Sagens omstændigheder i den af Henrik Zahle nævnte højesteretsdom var følgende:

I slutningen af 1969 afslog Fiskeriministeriet en ansøgning fra et rederi om dispensation fra forbudet i saltvandsfiskerilovens § 22, stk. 8, mod formaling af fisk om bord på skibe. Fiskeriministeriet gav samtidig udtryk for, at forbudet ikke gjaldt uden for dansk fiskeriterritorium. Ministeriet anførte samtidig, at det ikke kunne udelukkes, at »der ud fra hensynet til beskyttelse af fiskebestanden indføres restriktioner som følge af vedtagelser inden for kommissionen vedrørende fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav eller ændringer i den danske fiskerilovgivning, hvorved formaling af fisk om bord forbydes også uden for fiskeriterritoriet.«

I de følgende år fangede og formalede rederiets skib fisk uden for det danske fiskeriterritorium. Med virkning fra 1. januar 1977 udvidede Danmark sammen med de øvrige EF-lande sit fiskeriterritorium fra 12 til 200 sømil. Og ved en EF-forordning blev formaling af fisk forbudt i alle EF-staternes fiskeriterritorium, der omfatter hele Nordsøen. Forbudet blev senere forlænget, dels ved EF-forordninger, dels – i perioder, hvor England ikke ville medvirke – ved danske bekendtgørelser, der var udstedt i forståelse med de øvrige EF-staters fiskeriministre, der traf lignende foranstaltninger. Rederiet påstod herefter, at Fiskeriministeriet var pligtig til at betale erstatning for ekspropriation, idet man anførte, at enhver økonomisk anvendelse af rederiets fartøj var blevet umuliggjort.

Højesteret afviste rederiets påstand med følgende begrundelse:

»Appellanterne (Rederiet) havde ... inden de anskaffede og indrettede et større specialfartøj til formaling om bord, ved indstævntes (Fiskeriministeriets) skrivelse af 10. december 1969 fået afslag på en ansøgning om dispensation fra det i § 22 i saltvandsfiskeriloven af 1965 indeholdte forbud mod sådan formaling på dansk fiskeriterritorium, og de blev ved samme anledning advaret om muligheden for, at fremtidige danske eller internationale regler kunne forbyde formaling af fisk om bord også uden for dansk fiskeriområde.

Det tiltrædes, at bestemmelserne i EF-forordningen af 18. februar 1977 og 30. september 1980 og i bekendtgørelse nr. 49 af 10. februar 1978 må anses som led i en efter almene saglige hensyn foretaget regulering af fiskerierhvervets forhold. Dette gælder også det i kontrolmæssige